

A magyar Zöld Beruházási Rendszer Éves Jelentés 2010

**Készítette:
Energia Központ Nonprofit Kft.
Vass Adriánné**

1. Tartalomjegyzék

2.	BEVEZETŐ	3
3.	A KVÓTAÉRTÉKESÍTÉS ÉS A ZÖLD BERUHÁZÁSI RENDSZER SZABÁLYOZÁSA	7
4.	A ZBR PÁLYÁZATOK FELDOLGOZÁSÁT VÉGZŐ SZERVEZETEK BEMUTATÁSA	10
4.1.	KvVM FEJLESZTÉSI IGAZGATÓSÁG	10
4.2.	ENERGIA KÖZPONT NONPROFIT KFT.	10
4.3.	ÉPÍTÉSÜGYI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INNOVÁCIÓS NONPROFIT KFT.	13
4.4.	KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM, ILLETVE JOGUTÓDJA, A VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM.....	15
5.	PÉNZÜGYI ÁTTEKINTÉS	16
6.	ZBR ALPROGRAMOK ÉS EREDMÉNYEIK BEMUTATÁSA	17
6.1.	ZBR KLÍMABARÁT OTTHON PANEL ALPROGRAM (ZBR PANEL)	17
6.2.	ZBR KLÍMABARÁT OTTHON ENERGIAHATÉKONYSÁGI ALPROGRAM (ZBR EH).....	22
6.3.	A ZBR ENERGIATAKARÉKOS HÁZTARTÁSI GÉPCSERE ALPROGRAM (ZBR HGCS)	26
6.4.	ZBR ENERGIATAKARÉKOS IZZÓCSERE ALPROGRAM (ZBR IZZÓ)	30
7.	KITEKINTÉS 2011-RE	35
8.	ÁBRA- ÉS TÁBLÁZATJEGYZÉK	37

2. Bevezető

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének Kiotói Jegyzőkönyve bevezette a csatlakozott fejlett államok közötti nemzetközi kvótakereskedelmet, azaz az üvegházgáz-kibocsátási jogok kereskedelmét. Magyarország jelentős kvótatöbblettel rendelkezik az ún. kiotói egységek tekintetében, amelyek a köznyelvben széndioxid-kvótaként ismertek.. Hazánk 2008-ban a világon elsőként értékesített kvótákat, amellyel úttörő szerepet töltött be a rendszer formálásában.

A 2007. évi LX. törvény, a törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII.11.) Korm. rendelet, illetve a kvótaszerződések alapján a kiotói egységek értékesítéséből származó bevétel az ún. Zöld Beruházási Rendszer (továbbiakban ZBR) keretében klímavédelmi felhasználásra kerül.

Magyarország vállalta, hogy „kemény zöldítést” hajt végre, vagyis a kvótabevételekből csak üvegházhatású gázok kibocsátását csökkentő projekteket finanszíroz.

A ZBR alapelvei közé tartozik, hogy csak olyan intézkedéseket támogat, amelyekkel a legjelentősebb mértékben csökkenthető az üvegházhatású gázok kibocsátása. Olyan intézkedésekről van szó, amelyek a ZBR támogatása nélkül nem valósulnának meg, vagy nem olyan minőségben (azaz nem hoznának létre olyan mértékű kibocsátáscsökkentést) – ez az ún. addicionalitás elve. Fontos kritérium még, hogy a támogatott projektekkel mérhető, igazolható kibocsátáscsökkentés valósuljon meg. Ebből következik, hogy minden egyes program esetében ellenőrizni, illetve igazolni kell az általa elért közvetlen kibocsátáscsökkentést.

A kiotói egységek értékesítéséből származó bevételek legfeljebb 5%-a a törvényi szabályozás (323/2007. (XII. 11.) Korm. rendelet 22. § (4) bekezdés) és a kvótaszerződések előírásai alapján felhasználható a ZBR kezeléséhez, működtetéséhez, bevételai beszedéséhez, pénzeszközei felhasználásának ellenőrzéséhez szükséges költségek fedezésére, illetve a ZBR bevételeinek, mint pályázati pénzeknek a kvótavevőkkel (továbbiakban Vevők) kötött szerződésben előírtak szerinti felhasználására, a pályázatok megvalósulására, monitorozására, és az elért kibocsátás-csökkentés számszerűsítésére, valamint jogszabályban meghatározott követelmények teljesülésére vonatkozó pénzügyi és műszaki szempontú értékeltetésére (auditáltatására).

ZBR Alprogramok

A magyar ZBR keretében mindeddig négy alprogram került meghirdetésre, elsődleges fókusszal az épületenergetikai szektorra: az eddigi kvótabevételek több mint háromnegyede energiahatékony épületek támogatására lett allokálva. E terület kiemelkedő fontosságú, mivel az épületekhez kapcsolódó kibocsátások adják a teljes hazai széndioxid-kibocsátások 30%-át.

- *2009. évben kiírt pályázati programok:*

1. ZBR Klimabarát Otthon Panel Alprogram (továbbiakban ZBR Panel)
2. ZBR Klimabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram (továbbiakban ZBR EH)

- *2010. évben kiírt pályázati programok:*

3. ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram (továbbiakban ZBR HGCs)
4. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram (továbbiakban ZBR Izzó)

A 2009. és 2010. évi ZBR alprogramok a klímavédelmi szempontokat leginkább előtérbe helyező lakossági támogatási programok Magyarországon. Céljuk olyan klímavédelmi célú támogatást nyújtani a magyar lakosságnak, amely az energiamegtakarítási beruházások támogatásán keresztül hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez, valamint a lakossági energiafogyasztás csökkentése által a háztartások energiaterheinek csökkentéséhez is. A támogatott tevékenységek az épületállomány energetikai hatékonyságának növelését és a megújuló energiaforrások használatát, valamint a háztartási eszközök energiahatékonyságának növelését foglalják magukba.

1. táblázat ZBR Alprogramok általános áttekintése

	ZBR Panel Alprogram	ZBR EH Alprogram	ZBR HGCs Alprogram	ZBR Izzó Alprogram
Státusz	Lezárt 2009.12.31.	Lezárt 2010.10.30.	Lezárt 2010.04.23.	Lezárt 2010.10.30.
Keret	27,9 Mrd Ft	2 Mrd Ft	1 Mrd Ft	450 M Ft
Kedvezményezett kör	Lakásszövetkezetek, társasházak, önkormányzatok saját tulajdonú bérházaik tekintetében	Magánszemélyek, lakásszövetkezetek és társasházak	Nagycsaládosok, időskorúak, fogyatékkal élő személyek és regisztrált munkanélküliek érdekvédelmét, támogatását és megvalósító alapítványok, egyesületek.	Nagycsaládosok, időskorúak és fogyatékkal élő személyek érdekvédelmét, támogatását és megvalósító alapítványok, egyesületek.
Támogatható tevékenység	Nyílászárók felújítása vagy cseréje; homlokzatok és födécek hőszigetelése; épületgépészeti rendszerek korszerűsítése és felújítása; a megújuló energiafelhasználás növelése (napkollektoros és napelemes rendszerek, biomassa kazánok, geotermikus hőszivattyúk, szélenergia hasznosítása), a hagyományos energiahordozók megújulókkal való helyettesítése, az épületek nyári hővédelmének javítása, valamint lodzsák beüvegezése. (Továbbá a ZBR EH esetében új építésű energiatakarékos házak építése.)		Régi mosógépek és/vagy hűtőgépek, A, A+, A++ energiahatékonysági osztályú új mosógépek és/vagy hűtőgépekre történő cserélése.	Hagyományos gömbizzók energiatakarékos izzókra történő cserélése.

Az Éves Jelentés szabályozása, tárgya és célja

A ZBR működését szabályozó jogszabályok közül a 323/2007 (XII.11.) kormányrendelet (továbbiakban kormányrendelet) 35 § (5) általános értelemben előírja, hogy a támogatások felhasználásáról elemzés készüljön.

A 2010. évben hatályos 10/2009. (VII.17.) Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszter utasítása (továbbiakban KvVM utasítás) közbenső (éves, havi és ad hoc) jelentések készítését írta elő. Az Éves Jelentés elkészítését kvótaértékesítési szerződések is előírják Magyarország számára.

A 2010. évi Éves Jelentés fenti jogszabályokból és nemzetközi szerződésekből eredő célja, hogy átlátható módon bemutassa a ZBR forrásainak, azaz Magyarország kvótabevételeinek felhasználását, valamint az általuk elért, illetve várható eredményeket. A jelentés részletezi a ZBR és alprogramjai céljait, működését, a működtető intézményrendszert, a 2010-ben elért, és a beadott pályázatok alapján várható eredményeket. A jelentés a négy alprogramot külön-külön mutatja be, kitérve a várható környezeti hatásokra (éves CO₂ csökkentés), a beruházások jellegére, a beruházásokra adott támogatások összegére, a megjelenő eredmények költséghatékonyságára. Ismertetésre kerül az eddig lekötött, felhasznált források mennyisége.

A ZBR hátterének változása 2010-ben

A 2010. év ZBR szempontjából is különös jellemzője volt, hogy sor került az országgyűlési választásokra. A választásokat megelőzően, 2010. március 31. után életbe lépett a 1003/2010. (I. 19.) Korm. határozat döntési moratórium elrendeléséről, mely a választások végéig érvényben volt. 2010 májusában kormányváltásra került sor. A kormányváltást követően az új kormány kormányzati struktúrájának kialakítása során a teljes intézményrendszer átszervezésre került. A klímapolitika vonatkozásában az új intézményrendszert 2010. december 30-án megjelent 362/2010. (I.19.) Kormányrendelet tette formálissá. Ennek alapján az energiamegtakarítással és klímavédelmi feladatokkal foglalkozó szervezetek, szervezeti egységek egy intézményben, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumban (továbbiakban NFM) összpontosultak, így az energiamegtakarítást és klímavédelmet támogató programok rendszere átláthatóbbá és hatékonyabbá vált.

3. A kvótaértékesítés és a Zöld Beruházási Rendszer szabályozása

A kvótaértékesítés és az annak bevételéből finanszírozott Zöld Beruházási Rendszer jogi szabályozása az alábbiakban foglalható össze.

Törvény

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (Éhvt.) alapján a kibocsátási jogosultságok felett a vagyonkezelői jogot az energiapolitikáért felelős miniszter gyakorolja.

A 2010. december 3-án módosított 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet (az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről) 84. § f) pontja szerint a Kormány energiapolitikáért felelős tagja a nemzeti fejlesztési miniszter.

A nemzetközi kibocsátás-kereskedelem keretében a miniszter a Magyar Állam nevében kibocsátási jogosultságokat értékesíthet és vehet, továbbá kiotói egységek használhatók fel a Magyar Köztársaság területén történt üvegházhatásúgáz-kibocsátások ellentételezésére, illetve együttes végrehajtási projektek keretében elért kibocsátás csökkentésnek megfelelő mennyiségű kibocsátás-csökkentési egység létrehozására.

A kiotói egységek átruházásából származó bevételt az első kötelezettségvállalási időszakban az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentését célzó tevékenységek, intézkedések támogatására, nyelők általi eltávolításának növelésére, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra kell fordítani, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával és a Nemzeti Éghajlatváltozási Programmal összhangban. A bevételek felhasználásáról a Kormány beszámol az Országgyűlésnek.

A kiotói egységek értékesítési eljárása során az Éhvt., illetve annak alábbi végrehajtási rendelete mellett háttérszabály az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.).

Kormányrendelet

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII. 11.) Korm. rendelet.

A kormányrendeletet módosította:

- a 121/2009. (VI. 11.) Korm. rendelet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII. 11.) Korm. rendelet módosításáról

- a 280/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII. 11.) Korm. rendelet módosításáról,
- a Kormány 362/2010. (XII. 30.) Korm. rendelete az egyes klímapolitikai tárgyú kormányrendeletek módosításáról.

A kormányrendelet szabályozza a kiotói egységek értékesítésének feltételeit, részletszabályait és a ZBR működését, valamint együttes végrehajtási projektek lebonyolítását.

A kormányrendelet kimondja, hogy a kiotói egységeket a miniszter az általa kidolgozott javaslat alapján, az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével értékesíti.

ZBR támogatás nyújtható a következő célokra:

- a) épület-energiehatékonyság növelése,
- b) megújuló energia felhasználásának növelése,
- c) távfűtő rendszerek hatékonyságának növelése,
- d) alacsony energiafelhasználású épületek építésének elősegítése,
- e) világítási és közvilágítási rendszerek energiahatékonyságot növelő modernizációja,
- f) nyelők létesítésének elősegítése,
- g) a közlekedési szektorban megvalósuló kibocsátás-csökkentés,
- h) környezetbarát minősítéssel rendelkező háztartási gépekre, valamint elektronikai eszközökre való csere támogatása, amennyiben az költséghatékony módon igazolható kibocsátás csökkentést eredményez hosszú távra, illetve
- i) egyéb kibocsátás-csökkentési feladatok megvalósítása.

A kormányrendelet a nemzetközi kvótapiaci gyakorlatot tükrözően kimondja, hogy a ZBR alapvető kritériuma az addicionalitás, a következő három formában:

- **Környezetvédelmi addicionalitás:** olyan pályázat kiírása fogadható el, amelynek keretében a bemutatott előzetes számítások szerint szén-dioxid egyenértékre átszámított, emberi tevékenységből származó kibocsátást érintő **nettó kibocsátás-csökkentés** keletkezik.
- **Pénzügyi addicionalitás:** olyan pályázat kiírása fogadható el, amely a bemutatott előzetes számítások szerint a kiotói egységek átruházása nélkül nem valósítható meg gazdaságosan.
- **Jogi addicionalitás:** olyan pályázat kiírása fogadható el, amelynek megvalósítása **nem hatályos jogszabály alapján fennálló kötelezettség.**

A ZBR éves költségvetési előirányzata legfeljebb 5%-ig felhasználható a ZBR kezeléséhez, működtetéséhez.

Miniszteri utasítás

A ZBR működtetésének, felhasználási jogcímeinek, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 10/2009. (VII. 17.) KvVM utasítás, amelyet 2011. március 29-én felváltott a 18/2011. (III.29.) NFM miniszteri utasítás.

A ZBR működtetésével kapcsolatos minisztériumi feladatokra, szerződéskötésre, kifizetésre irányadó részletszabályokat tartalmaz.

Az utasítás szerint a kvótabevételek, azaz a ZBR forrásainak felhasználásáról éves audit jelentés és éves jelentés készül.

4. A ZBR pályázatok feldolgozását végző szervezetek bemutatása

A 2010. évben a ZBR támogatásokkal összefüggő pályázatkezelési, lebonyolítási, döntés-előkészítési és ellenőrzési feladatok ellátásához a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (továbbiakban KvVM), illetve annak jogutódjaként a Vidékfejlesztési Minisztérium (továbbiakban VM) a KvVM Fejlesztési Igazgatóság (továbbiakban KvVM FI), az Energia Központ Nonprofit Kft. (továbbiakban EK Nkft.), az ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. (továbbiakban ÉMI Nkft.) szervezetek és saját szervezeti egysége, a Társadalmi Kapcsolatok és Környezeti Nevelés Osztályának (továbbiakban TKNO) munkáját vette igénybe.

4.1. KvVM Fejlesztési Igazgatóság

A KvVM FI ZBR Pályázatkezelési Koordinációs Iroda 2010-ben ellátta a ZBR kezelésével összefüggő jogszabályoknak megfelelő operatív, nyilvántartási, pályázati rendszer koordinációs, szabályozási és adatszolgáltatási, valamint a költségvetési tervezéssel, beszámolóval kapcsolatos feladatait; végezte a pályázatok kezelését az EK Nkft., az ÉMI Nkft. és a TKNO által benyújtott adatok alapján, azokat rangsorolta és szakértői bizottsági, majd miniszteri döntésre előkészítette; valamint havi és éves jelentéssel tájékoztatta a Minisztériumot.

4.2. Energia Központ Nonprofit Kft.

A 2010. évben a ZBR Panel Alprogram 2. üteme és a ZBR Energiahatékonysági Alprogram tartozott az EK Nkft. kezelésébe. A pályázatok kezelésével a Hazai Pályázatok Osztálya foglalkozott és foglalkozik jelenleg is (1. ábra).

Az EK Nkft. tulajdonosa az NFM, így működését a minisztérium felügyelete alatt végzi.

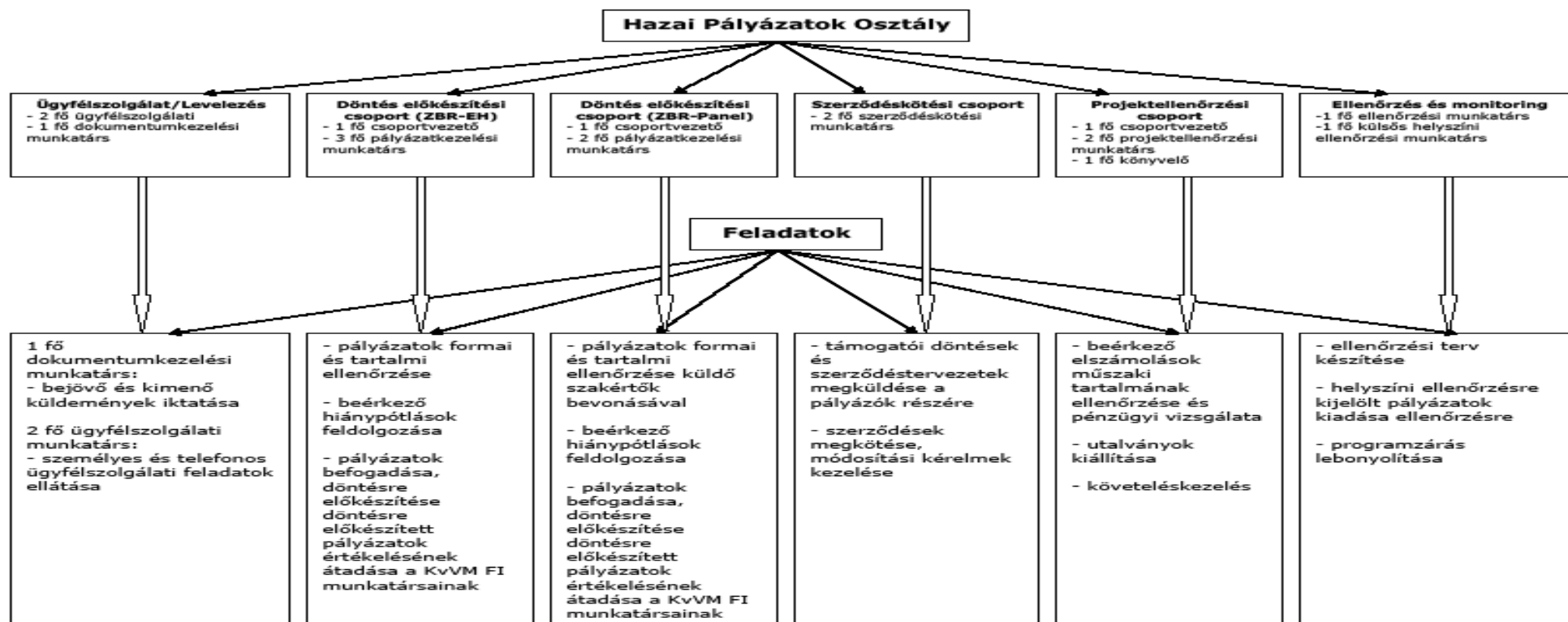
Az EK Nkft. alaptevékenysége a következő pontokban foglalható össze:

- A hazai energiahatékonysági és energiastatisztikai ügynökségi feladatok ellátása, az energiahatékonyság előmozdítását és a környezet védelmét szolgáló hazai és nemzetközi együttműködések erősítése és támogatása, a kormányzatszervek számára az energiahatékonysági- és megújuló energiahordozók terjedését szolgáló stratégia kialakításában, döntéshozatalok megalapozásában, valamint ezek megvalósításában és végrehajtásában való közreműködés.
- A hazai energiahatékonysági- és megújuló energiahasznosítási jellegű célleírások terhére pályázatok (Nemzeti Energiatakarékosági Program, ZBR Energiahatékonysági és Panel Alprogramok) kezelését, valamint az Európai Unió forrásaiból megvalósuló, a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), illetve az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) keretében meghirdetett és az EK Nkft. által kezelt pályázati konstrukciók megvalósítását biztosító közreműködő szervezeti feladatok ellátása.
- A környezetileg érzékeny energiagazdálkodás, az energiahatékonysági tervezés, valamint az ezzel kapcsolatos környezeti előrejelzési technikák, elemzések, kutatási

eredmények és tapasztalatok cseréjének megszervezése és erősítése a kormányzat, a közigazgatás, a gazdasági szereplők és más intézmények között. A terület stratégiai dokumentumainak a tárcák általi elkészítéséhez háttérinformációk, szakértői anyagok, analízisek biztosítása, beszerzése illetve megrendelése.

- A terület folyamatos figyelése, ellenőrzése, szükség esetén gazdasági kutatások kezdeményezése, koordinálása, a területet érintő kormányzati döntések végrehajtásának támogatása programokkal, szakértői, képzési segítségnyújtással. Az EK NKft. működési területébe tartozó nemzetközi, kormányprogramok, projektek végrehajtása, az ilyen programokban való együttműködés előkészítése, megalapozása, tekintettel a hosszú távú fenntarthatóság biztosítására.

1. ábra EK Nkft. Hazai Pályázatok Osztálya

A Hazai Pályázatok Osztály működését a jogi iroda is segíti, mellyel az osztály minden csoportja kapcsolatban áll, tekintettel arra, hogy a pályázatkezelés minden szakaszában merülhetnek fel jogi természetű kérdések.

4.3. Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft.

Az ÉMI Nkft. kezelésébe tartozik a ZBR Panel Alprogram 1. üteme. A pályázatok kezelésével a Lakás - Innovációs Divízió foglalkozik (2. ábra).

Az ÉMI Nkft. az 1963-ban alapított Építésügyi Minőségellenőrző Intézet (ÉMI) és az Építéstudományi Intézet (ÉTI) jogutódja, évtizedek óta kiemelt felelősséggel és feladatkörrel rendelkező szervezet.

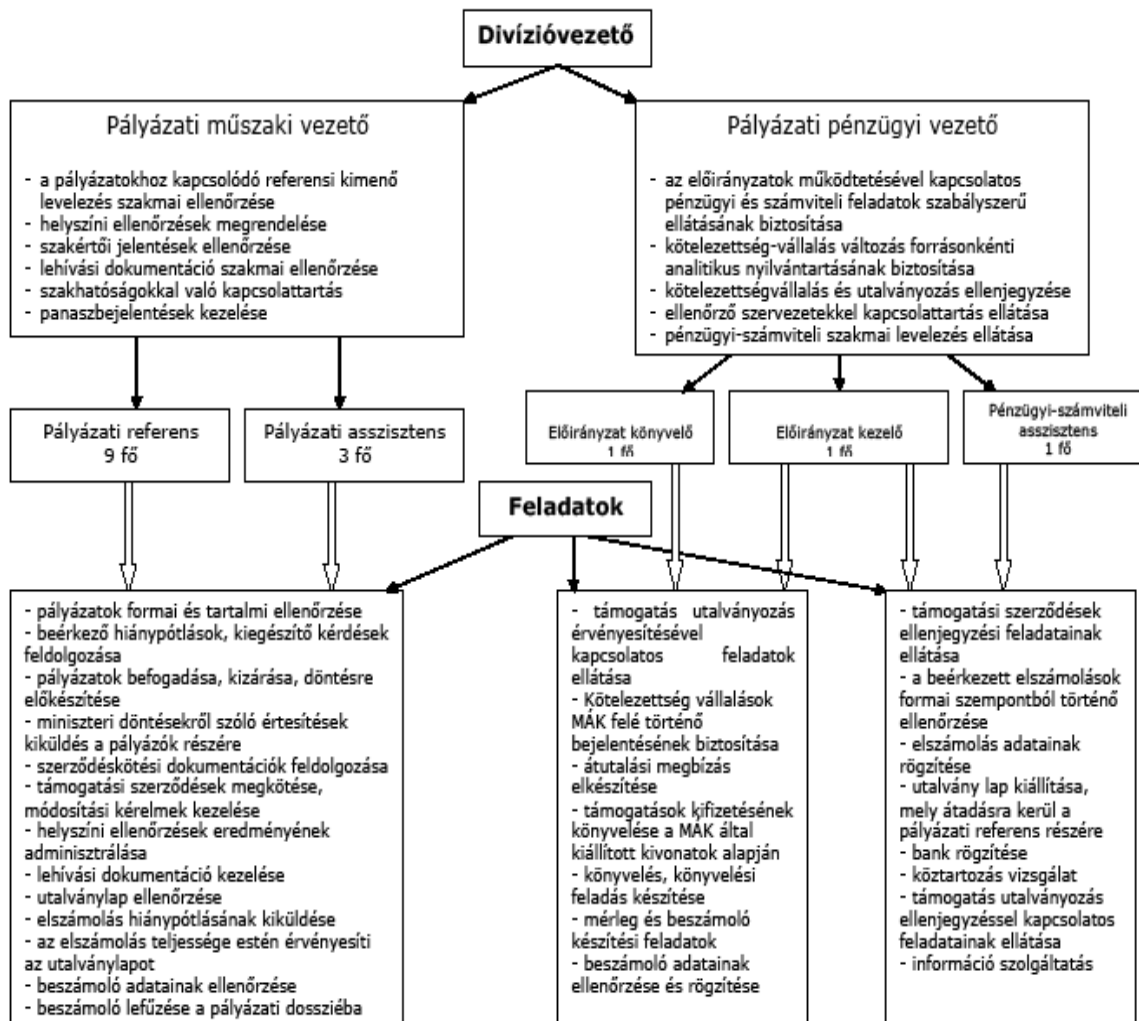
A Társaság 100 %-os állami tulajdonban van, a tulajdonosi jogokat az NFM gyakorolja.

Az ÉMI Nkft. tevékenysége az építő- és építőanyagipar egész területére kiterjed. Vizsgálattal, ellenőrzéssel és tanúsítással közreműködik az építési termékek megfelelőségének igazolásában. Szakértői és tanácsadói tevékenységgel támogatja az építési szakterület résztvevőit. Vizsgálatokkal, kísérletek elvégzésével és tanulmányok készítésével segíti az építőipari vállalkozásokat az építőipari termék- vagy technológia fejlesztésében, közreműködik szakmai szabályozások és hatósági intézkedések előkészítésében.

Az ÉMI Nkft. főbb tevékenységei:

- Termékek megfelelőségének tanúsítása,
- Gyártásellenőrzési rendszerek tanúsítása,
- Termékek első típusvizsgálata,
- Európai Műszaki Engedély (ETA) kidolgozása,
- Építőipari Műszaki Engedély (ÉME) kiadása, (ÉME kidolgozására érvényes szabvány vagy ETA hiányában kerül sor)

2. ábra ÉMI Nkft. Lakás-Innovációs Divíziója

4.4. Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, illetve jogutódja, a Vidékfejlesztési Minisztérium

A 2010. évben a ZBR HGCs Alprogram és a ZBR Izzó Alprogram kezelése a TKNO feladata volt.

A ZBR HGCs Alprogram pályázatkezelési folyamatait és ügyfélszolgálatát 2 fő, a ZBR Izzó Alprogramhoz kapcsolódóan ezen feladatokat szintén 2 fő munkatárs látta el.

A TKNO szervezeti egységében végzett pályázatkezelési folyamat mindkét alprogram esetében magába foglalta a következőket: a beérkezett pályázatok formai ellenőrzése, jogi véleményezés, klímavédelmi elbírálás, a döntések előkészítése és felterjesztése, döntéshozatal után a pályázók kiértékelése, támogatási szerződés és mellékleteinek megküldése a pályázók részére, valamint az ügyfélszolgálat ellátása.

A két ZBR alprogram kapcsán a pályázatkezelési folyamat vonatkozó szakfeladatait a VM Jogi Főosztálya (jogi kérdések megoldása), a VM Költségvetési és Gazdálkodási Főosztályának (pénzügyi ellenjegyzés, kötelezettségvállalás, kifizetés) munkatársai látták el. A ZBR HGCs alprogram esetében a klímavédelmi elbírálás a TKNO felkérésére a minisztérium Klímapolitikai Osztályának munkatársai segítségével történt.

A TKNO ZBR alprogramokkal kapcsolatos feladatait, illetve a teljes pályázatkezelési folyamatot (a fentiekén kívül a teljesítés 3 éven keresztül történő monitorozását a 362/2010 (XII.30.) Korm.rendelet alapján 2011-től az EK Nkft. látja el.

5. Pénzügyi áttekintés

A pályázatok pénzügyi áttekintésének összefoglalója a 2010. évi Audit jelentésből:

„A kiotói egységek értékesítéséből származó bevételek 2010. évi pénzügyi felhasználása a 2010. december 30-ai jogszabályi változások következményeként a VM és az NFM között kötött Költségvetési Megállapodás és annak mellékletei alapján vizsgálható. A 2009-2010. évi kvótaszerződésekből származó bevétel forintosított összege összesen 37,93 Mrd Ft volt.

2. táblázat Források megoszlása

Alprogramok	Kvótabevétel (forrásallokáció) (Mrd Ft)
ZBR Panel Alprogram	1. ütem 14,60
	2. ütem 13,30
ZBR EH Alprogram	2,00
ZBR HGCs Alprogram	1,00
ZBR Izzó Alprogram	0,45
Maradványösszeg	4,95
ZBR adminisztrációs költségei	1,63
Összesen	37,93

2010-ben az allokált források kisebb részét lehetett kifizetni.

A ZBR Panel Alprogram 1. üteme esetében 2010. december 31-ig a 14,6 Mrd Ft-ból 4,6 Mrd Ft került kifizetésre, a pályázatok elbírálása nyomán a kötelezettségvállalás lekötötte a teljes keretet.

A ZBR Panel Alprogram 2. üteme esetében 2010-ben csak 653 millió Ft tényleges kötelezettségvállalás történt (16 pályázat vonatkozásában), ami a rendelkezésre álló 13,3 Mrd forintos keret kevesebb, mint 5%-a.

A ZBR EH Alprogramra biztosított 2 Mrd forintos forrást a pályázók több mint kétszeresen túligényelték, de kötelezettségvállalás 2010. december 31-ig csak a forrás 50%-ára történt, kifizetés pedig 2010-ben egyáltalán nem volt (a kifizetés 2011-ben megkezdődött).

Másféle támogatási konstrukció miatt (előfinanszírozás) jelentősen jobbák ezek az arányok a két kisebb programnál: a ZBR HGCs és a ZBR Izzó Alprogramokon a rendelkezésre álló forrást lekötötték, és 90% illetve kb. 50%-ban már ki is fizették.

6. ZBR alprogramok és eredményeik bemutatása

6.1. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram (ZBR Panel)

- A pályázat kiírója: KvVM
- Pályázat kihirdetése: 2009.07.29.
- Pályázat megnyitása: 2009.08.04.
- Pályázatok beadási határideje: 2009.12.30.

A lakóépületek energiahatékony felújítása jelenleg az egyik leghatékonyabbnak tartott klímavédelmi eszköz, az épületekhez kapcsolódó kibocsátások adják ugyanis a teljes hazai széndioxid-kibocsátások 30 %-át.

Az épületfelújításokra hazánkban a Klímabarát Otthon Programmal először vezettek be speciális klímavédelmi elemet, szigorú széndioxidkibocsátás-számítással. A klímavédelmi cél teljesülésére – azaz a kibocsátáscsökkentés mérésére és monitorozására - a szaktárca megbízásából a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Épületenergetikai és Épületgépészeti Tanszékén dolgoztak ki egy összetett és hiteles módszertant.

A ZBR Panel Alprogram az iparosított technológiával létesített lakóépületek energiahatékonyági felújítását támogatja. Pályázatot nyújthattak be társasházak és lakásszövetkezetek saját tulajdonú épületeik, valamint a helyi önkormányzatok saját tulajdonú bérházaik széndioxidkibocsátás-csökkentést és energiamegtakarítást eredményező felújítására.

A pályázat keretében minden olyan energiahatékonyági intézkedés támogatható, amelynek széndioxid-kibocsátást csökkentő eredménye mérhető, illetve energetikai hatékonyságjavító hatása igazolható. A beruházást követően az épület az eredeténél lényegesen jobb széndioxid-kibocsátási adatokkal és energiahatékonyaggal kell, hogy rendelkezzen.

Több tízezer panellakás felújításával jelentősen csökkenhet hazánk széndioxid- kibocsátása: számítások szerint energiahatékonyági felújítással lakásonként évi 1-1,2 tonna kibocsátás csökkentés érhető el - összehasonlításként 1 tonna széndioxid elnyeléséhez hozzávetőleg egy tölgyfa teljes élettartama szükséges. A felújításokkal egy-egy panelház energiaköltségeinek akár 40-50 százalékát is megtakaríthatja, lakásonként a felújítások fajtájától függően akár havi 10-15 ezer forinttal csökkenhetnek a közüzemi számlák.

A ZBR Panel Alprogram keretében támogatható tevékenységek a következők:

- nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje
- homlokzatok és födémek hőszigetelése
- épületgépészeti rendszerek korszerűsítése, felújítása (fűtés, HMV, szellőzés, hővisszanyerős szellőzés, társasház közös villamos hálózata, felvonók)

- a megújuló energiafelhasználás növelése, a hagyományos energiahordozók megújuló energiaforrásokkal való helyettesítésére irányuló beruházások az energiatermelésre, a tárolásra, az energia szállítására és a hálózatba való esetleges visszatáplálásra
- az épületek nyári hővédelmének javítása, árnyékoló, vagy árnyékvető szerkezetek beépítése (gépi hűtés nem támogatható)
- az épületek lodzsáinak beüvegezése a szoláris nyereségek passzív hasznosítására.

A támogatási rendszer úgy lett kialakítva, hogy komplex felújításokra motiváljon, felkínálva a KlímaBónusz kiegészítő támogatás lehetőségét a pályázóknak. Ennek megfelelően a támogatás több szintű. Valamennyi érvényes pályázat esetén igénybe vehető állami támogatás, melynek mértéke a támogatás szempontjából elismerhető bekerülési költség egyharmada, de lakásonként legfeljebb 500 ezer Ft.

Amennyiben az épület a felújítás eredményeképpen teljesít egy előirányzott energetikai célkategóriát, akkor jogosult a KlímaBónusz támogatásra is. A támogatás mértéke az elért kategóriától függ, mértéke a kibocsátáscsökkentéshez közvetlenül kapcsolódó beruházási költség 10-27%-a. A célzott kategória lehet C, B, A, A+ és A++. Az elnyerhető támogatás mértéke annál nagyobb, minél magasabb kategóriába kerül az épület. Így a Klímabarát Otthon pályázaton a panellakások akár 60 %-os támogatást is elnyerhetnek.

A ZBR Panel Alprogram 1. ütemének pályázatait az ÉMI NKft., az alprogram 2. ütemének pályázatait az EK NKft. kezeli.

A beruházás megvalósulása után a közreműködő szervezetek öt éven át monitorozzák a kibocsátási mutatókat.

A ZBR Panel Alprogram 1. ütemének eredményei

A Panel Alprogram 1. ütemének keretében 2009-ben 948 db pályázat támogatása került miniszteri jóváhagyásra, 2010. március 25-én pedig további 2 db pályázatról született támogatói döntés, ezzel tehát az Alprogram 1. ütemében jóváhagyott pályázatok végleges száma 950. Ezen pályázatok adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

3. táblázat ZBR Panel 1. ütem összefoglaló adatai

ZBR Panel Alprogram 1. ütem	Teljes beruházási költség (Mrd Ft)	ZBR támogatás (Mrd Ft)	Érintett lakások száma (db)	CO2 csökkenés (t/év)	Tervezett energia-megtakarítás (GJ/év)
950 db jóváhagyott pályázat	46,4	14,6	47 823	34 265	265 431,8

2010. december 31-ig a KvVM és annak jogutódjaként a VM 8 299 410 263 Ft-ot utalt át a ZBR Panel Alprogram 1. ütemének pályázatkezelését végző ÉMI Nkft. részére. Az ÉMI Nkft.

2010.12.31-ig 230 db pályázat vonatkozásában 3 542 443 090 Ft ZBR támogatást utalt át a pályázók részére.

A ZBR Panel Alprogram 2. ütemének eredményei

A ZBR Panel Alprogram 2. üteme keretében beérkezett 795 db pályázat feldolgozását az EK NKft. 2010. március 1-jén kezdte meg a KvVM-mel kötött szerződés alapján. A 2010. évben minden, a ZBR Panel Alprogram 2. ütemében beérkezett pályázat feldolgozásra került.

A jogosultsági és formai ellenőrzés során minden pályázat esetében megvizsgálásra került, hogy megfelelnek-e a pályázati kiírásban előírt pályázati feltételeknek, illetve, hogy minden kötelezően előírt, nem pótolható melléklet csatolásra került-e a megfelelő tartalommal. Amennyiben a pályázat nem felelt meg a jogosultsági és formai kritériumnak, a pályázati felhívás alapján kizárásra került a további feldolgozásból. 2010. évben 78 db pályázat, azaz a beérkezett pályázatok 10%-a került kizárásra jogosulatlanság vagy formai elégtelenség miatt.

A tartalmi ellenőrzés két szakaszban történt. A pályázatok műszaki tartalmának, a pályázati kiírásnak való megfelelését a pályázatkezelési munkatársak végezték, az energetikai számításokat pedig a pályázattal elérni kívánt cél biztosítása érdekében minden esetben a Magyar Építész vagy Ipar Kamara névjegyzékében szereplő külső energetikus szakértők ellenőrizték. Mind a számításokhoz, mind pedig a pályázat tartalmára vonatkozóan egyszeri alkalommal hiánypótlásra volt lehetőség.

A beérkezett 795 db pályázatból 666 db érvényes pályázat volt, melyek megvalósulásával összesen 64 853 593 kg CO₂ megtakarítás lenne elérhető.

4. táblázat ZBR Panel 2. ütem adatai

ZBR Panel Alprogram 2. üteme	Pályázatok száma (db)	Beruházási költség (Ft)	Igényelt ZBR támogatás (Ft)	Érintett lakások száma	Tervezett CO ₂ csökkentés (kg/év)	Tervezett energia-megtakarítás (GJ/év)	Megítélt támogatás összesen
I. Berérkezett pályázatok	795	63 270 074 545	29 143 999 406	51 348	68 739 792	1 090 219	653 329 853
I.A Befogadott (érvényes) pályázatok	666	58 463 716 541	27 057 807 532	47 599	64 853 593	1 030 651	653 329 853
I.A.1 Miniszter által jóváhagyott pályázatok	16	1 469 581 775	656 935 828	1 341	1 882 952	27 740	653 329 853
II. Visszavont pályázatok	51	1 686 490 955	802 928 001	1 347	1 299 802	19 193	0
III. Kizárt pályázatok	78	3 119 867 049	1 283 263 873	2 402	2 586 396	40 375	0

A pályázatkezelési folyamat során értékelői javaslat alapján a pályázatok a Szakértői Bizottság elé kerülnek. A pályázatok támogathatóságáról a Szakértői Bizottság javaslata alapján a Miniszter dönt.

A pályázatok támogatására rendelkezésre álló 13,3 Mrd Ft támogatási összegből összesen 244 db pályázat támogatható, mely a pályázatokhoz benyújtott számításaik alapján 35 451 431 kg CO₂ megtakarítást eredményez. 2010. évben 16 db pályázat támogatására került sor, azonban a már korábban említett kormányzati és intézményrendszeri átalakítások miatt a támogatási szerződések kiküldése csak késve történt meg, a támogatási szerződések megkötésére 2011. évben kerül sor.

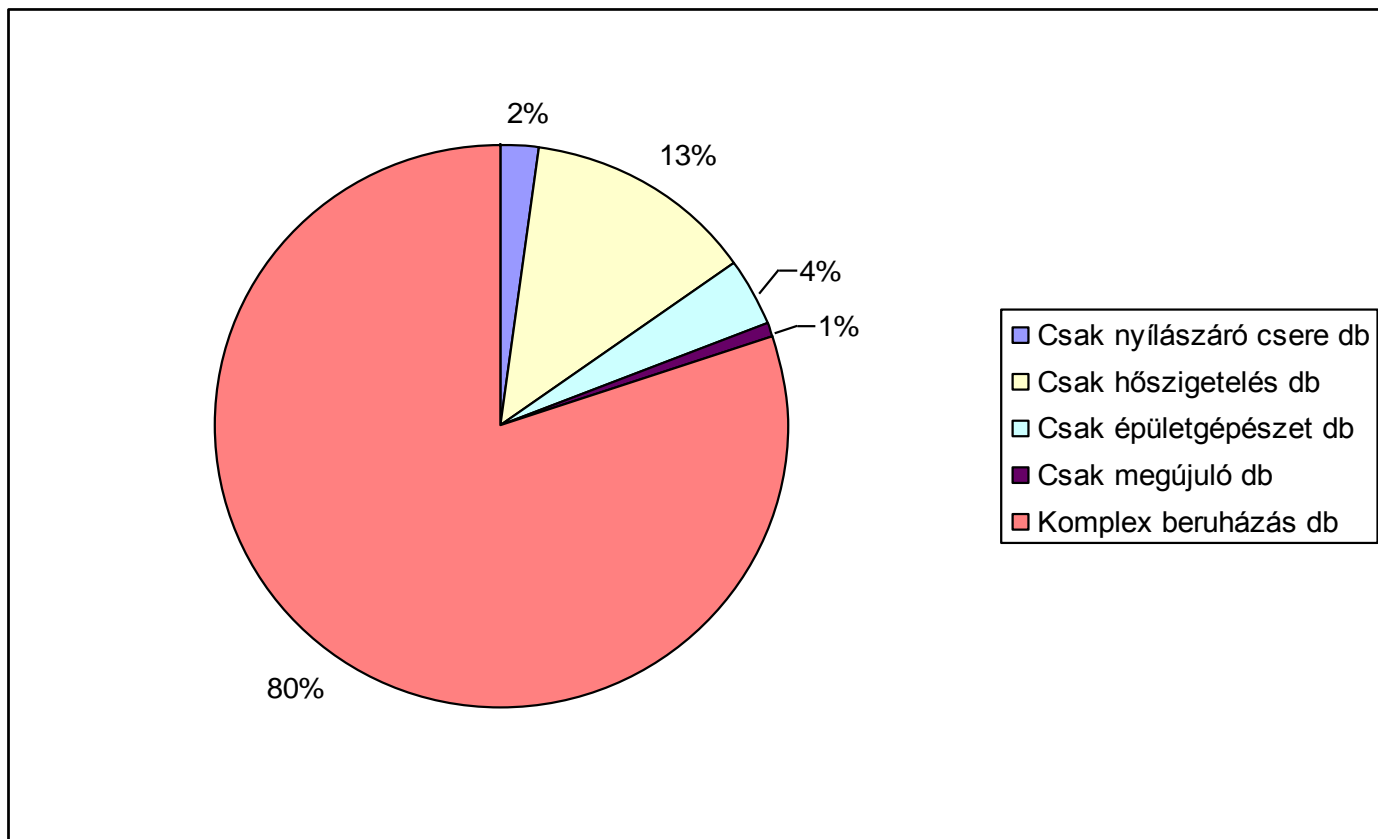
A pályázatok feldolgozása során a VM döntése alapján a pályázatok a teljes feldolgozottságot követően kerültek a Szakértői Bizottság elé, annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló forrásból a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontok alapján leghatékonyabb pályázatok kerülhessenek kiválasztásra. A befogadott pályázatok döntésre való előkészítése 2010 novemberéig megtörtént, így a további miniszteri döntésekre a 2011. évben sor kerülhetett.

5. táblázat Befogadott pályázatok beruházási típus szerinti bontása

Csak nyílászáró csere db	Csak HMV db	Csak hőszigetelés db	Csak épületgépészet db	Csak megújuló db	Komplex beruházás db
14	0	88	25	7	532

ZBR Panel 2. ütemében a 5. sz. táblázat alapján oszlott meg a beruházás típusa. Mint az az ábrából is kitűnik, jellemzően a komplex beruházás mellett döntöttek a pályázók, amely igazolja, hogy a pályázat finanszírozási rendszere, azaz a KlímaBónusz megfelelő ösztönzést ad a klímavédelmi szempontból legoptimálisabb beruházásokhoz.

3. ábra Befogadott pályázatok beruházási típus szerinti bontása

6.2. ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram (ZBR EH)

- A pályázat kiírója: KvVM
- Pályázat kihirdetés: 2009.12.14.
- Pályázat megnyitása: 2009.12.15.
- Pályázatok beadási határideje: 2010. 10. 30. vagy a keret kimerülése

A ZBR EH Alprogram célja a hagyományos technológiával épült lakóépületek számszerűsíthető kibocsátáscsökkenést és energia-megtakarítást eredményező felújítása, korszerűsítése, illetve új, fokozottan energiatakarékos házak építésének támogatása. A programra magánszemélyek, hagyományos technológiával épült lakásszövetkezetek és társasházak pályázhattak.

Mint fentebb is említésre került, a lakóépületek energiahatékony felújítása jelenleg az egyik leghatékonyabbnak tartott klímavédelmi eszköz, mivel az épületekhez kapcsolódó kibocsátások adják a teljes hazai széndioxid-kibocsátások 30 %-át.

A ZBR Panel Alprogramhoz hasonlóan a ZBR EH pályázat is megköveteli a szigorú széndioxidkibocsátás-számítást, melynek összetett módszertanát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Épületenergetikai és Épületgépészeti Tanszékén dolgozták ki.

A pályázat keretében a beruházást követően az épületnek legalább egy energiakategóriát kell javulnia az eredetihez képest. A pályázat kötelező része energiatanúsítvány benyújtása és a széndioxid-kibocsátás megtakarításának számítása is, melyekkel hitelt érdemlően alátámasztják, bemutatják az elérni kívánt megtakarítási adatokat.

A ZBR EH pályázat keretében támogatható tevékenységek:

- nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje
- homlokzatok és födémek hőszigetelése (e kettő az 1994 előtt épült lakóingatlanokra érvényes)
- épületek lodzsáinak beüvegezése a szoláris nyereségek passzív hasznosítására, az épületek nyári hővédelmének javítása, árnyékoló vagy árnyékvető szerkezetek beépítése
- fűtőkorszerűsítés és használati melegvíz-ellátás korszerűsítése
- megújuló energiafelhasználás növelése, a hagyományos energiahordozók megújulókkal való helyettesítése, és az épületekhez kapcsolható megújuló energiaforrásokkal előállított hőenergia- vagy villamosenergia-termelő kapacitások létesítése (napkollektoros és napelemes rendszerek, biomassa tüzelésű kazánok, geotermikus hőszivattyúk, szélenergia hasznosítása)
- új építésű, energiatakarékos házak építése.

A támogatás a felújítási beruházások esetében egy költségarányos alaptámogatásból, és egy hatékonyságarányos KlímaBónusz támogatásból áll, a kettő együtt legfeljebb a kibocsátáscsökkentéshez közvetlenül kapcsolódó beruházási költség 60%-os támogatását jelenti.

Az alaptámogatás mértéke 30%, beruházás fajtanként maximum 555 ezer – 1,47 millió Ft.

A program elsősorban a komplex jellegű felújításokat kívánja ösztönözni: amennyiben az épület a beruházás eredményeképp eléri legalább a „B” energetikai kategóriát, a KlímaBónusz támogatásra is jogosulttá válik. Ennek mértéke 10-30% az elért B, A vagy A+ energetikai kategóriától függően, a támogatás mértéke pedig a beruházás fajtától függően maximum 200 ezer – 3,24 millió Ft.

Jelen program keretében támogatásra az új, energiatakarékos házak építése is támogatható, abban az esetben, ha a felépíteni kívánt új épület eléri az A+energetikai kategóriát illetve ha az épület nettó hasznos alapterület nem haladja meg a 130 m²-et.

Az új építésű házak 24 000 Ft/ m² támogatást kaphatnak.

A pályázatok elbírálását az EK NKft. végzi.

A pályázatok feldolgozása beérkezési sorrendben történt. 2010. december 31-ig 1 996 db pályázat feldolgozására került sor:

6. táblázat 2010. évi feldolgozott pályázatok, összesen 1 996 db

ZBR-EH Alprogram	Pályázatok száma (db)	Beruházási költség (Ft)	Igényelt ZBR támogatás (Ft)	Tervezett CO2 csökkentés (kg/év)	Tervezett energia-megtakarítás (GJ/év)	Megítelt támogatás összesen
I. Beérkezett pályázatok	2 363	8 789 893 050	3 127 216 320	10 344 144	147 678	1 289 934 371
I.A Befogadott (érvényes) pályázatok	1 224	5 319 405 246	2 008 834 909	6 466 422	77 886	1 289 934 371
I.A.1 Miniszter által jóváhagyott pályázatok	858	3 618 018 944	1 300 757 798	3 012 827	52 417	1 289 934 371
I.A.1.a. Szerződött pályázatok	196	625 791 551	221 850 289	653 119	10 863	220 238 306
II. Hiánypótlás alatt lévő pályázatok	269	1 364 743 011	419 355 994	1 282 715	22 521	0
III. Visszavont pályázatok	14	11 729 094	10 326 502	17 591	273	0
IV. Kizárt pályázatok	489	1 153 227 577	321 781 621	1 161 318	20 199	0

2010. évben a pályázatok feldolgozása gördülékenyen ment, azonban a döntési folyamat a kormányváltás és az azt követő intézményrendszeri átalakítások miatt nem haladt az eredetileg tervezett ütemben, így a döntések késedelmet szenvedtek.

Csakúgy, mint a ZBR Panel alprogram esetében, a jogosultsági és formai ellenőrzés során minden pályázat esetében megvizsgálásra került, hogy megfelelnek-e a pályázati kiírásban előírt pályázati feltételeknek illetve, hogy minden kötelezően előírt, nem pótolható melléklet csatolásra került-e a megfelelő tartalommal. Amennyiben a pályázat nem felelt meg a jogosultsági és formai kritériumnak, a pályázati felhívás alapján kizárásra került a további feldolgozásból. 2010. évben 489 db pályázat került kizárásra jogosulatlanság vagy formai elégtelenség miatt, mely a pályázatok 5%-át érintette.

A beérkezett pályázatokhoz a pályázóknak kötelező jelleggel meg kellett küldeniük az épület eredeti állapotára vonatkozó energiatanúsítványt, valamint az eredeti és a tervezett állapotra vonatkozó KESZ számításokat. A KESZ számításokat az EK NKft. belső munkatársai vizsgálták

meg, összevetették a számításban megadott adatokat a pályázatban és árajánlatban megadott adatokkal. A számítások külön, külső szakértő által nem kerültek ellenőrzésre, tekintettel arra, hogy KESZ számításokat csak az Építész és Mérnökkamara névjegyzékében szereplő épületenergetikus végezhetette, mindemellett a szakértőnek büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkoznia kellett, hogy az adatok és számítások a valóságnak megfelelnek. A számítások ellenőrzéséhez szükség esetén külső szakértőkkel konzultálnak a pályázatkezelők.

Mind a számításokhoz, mind pedig a pályázat tartalmára vonatkozóan egyszeri alkalommal hiánypótlásra volt lehetőség.

Az EK Nkft. minden új építésű épületekhez kapcsolódó pályázat esetében végez helyszíni ellenőrzést a befogadást megelőzően, a felújításhoz kapcsolódó pályázatoknál a döntés-előkészítési szakaszban csak indokolt esetben kerül erre sor.

2010. évben 166 db előzetes helyszíni ellenőrzés történt, amelyből 24 db pályázatnál került megállapításra szabálytalanság. A szabálytalansággal érintett pályázatok a további pályázatkezelési folyamatból kizárásra kerültek.

2010. évben három alkalommal ülésezett a Szakértői Bizottság. A három alkalommal 882 db pályázat került a bizottság elé betérjesztésre, amelyből 858 db pályázatot javasoltak támogatásra 1 289 934 371 Ft támogatással. A támogatott pályázatok megvalósulásával éves szinten 3 012 827 kg CO₂ megtakarítás érhető el.

A támogató döntésről a 2010. évben minden érintett pályázó értesítése megtörtént. A támogatói értesítők megküldésével egyidejűleg a Támogatási Szerződések is megküldésre kerültek, azonban a kiküldött 882 db kiküldött szerződésből mindössze 196 db szerződés aláírása történt meg. A pályázóknak a szerződés kézhezvételétől számítva 60 napjuk áll rendelkezésre, hogy a szerződést aláírva visszaküldjék, ezt követően kerülnek a támogató részéről is aláírásra (az esetlegesen szükséges hiánypótlások feldolgozását követően).

A szerződéseket a Vidékfejlesztési Miniszter meghatalmazása alapján az EK Nkft. írta alá.

A pályázattal elnyert támogatási összeg utófinanszírozott támogatás, tehát a támogatás kifizetése csak a beruházás megvalósítása után lehetséges, a benyújtott elszámolás alapján.

2010. évben 80 db elszámolás érkezett be az EK Nkft.-hez, azonban a támogatások kifizetésére csak a 2011. évben került sor.

7. táblázat 2010. december 31-ig beérkezett elszámolások

Beérkezett elszámolások (db)	Támogatási összeg (Ft)	Teljes beruházási költség (Ft)	Elszámolásokhoz tartozó CO ₂ megtakarítás
80	69 434 738	166 455 007	229 854

A 2010. évi ZBR program audit során a szűrőpróbaszerűen végzett dokumentáció felülvizsgálat alapján megállapításra került, hogy a ZBR EH Alprogram megvalósítására érkezett pályázatok fogadása, formai, tartalmi bírálata, a hiánypótlás, a szerződéskötés-szerződésmódosítás illetve a helyszíni ellenőrzések folyamata a működési kézikönyvnek megfelelően történt.

A beruházás megvalósulása után az EK Nkft. öt éven át monitorozza a kibocsátási mutatókat.

6.3. A ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram (ZBR HGCs)

- A pályázat kiírója: KvVM
- A pályázat megnyitása: 2010. 03. 24.
- Pályázatok beadási határideje: 2010. 10. 30. vagy a keret kimerülése
- Pályázat lezárása: 2010. 04. 23.

A CECED Magyarország Egyesülés¹ (továbbiakban CECED) 2009-ben készült tanulmánya alapján a magyarországi háztartásokban a nagyháztartási gépek 43,2%-a 8 évnél idősebb. Amennyiben Magyarországon az összes, kevésbé korszerű készüléket lecserélnék a vásárlók a legkorszerűbb, energiatakarékos készülékekre, akkor elméletileg összesen 1 847 637 tonna széndioxidkibocsátás-csökkentést lehetne elérni. A 8 évnél idősebb készülékek cseréje esetén 1 663 450 tonna széndioxidkibocsátás-csökkentést lehetne elérni. Mindezek alapján elmondható, hogy a régi, nagy energiaigényű háztartási gépek cseréjének támogatása jelentős összefogyasztás és CO₂ kibocsátás csökkentést eredményez.

A korszerű, energiahatékony új háztartási gépek beszerzése különösen az időskorúak, a nagycsaládosok, a fogyatékkal élők és a regisztrált munkanélküliek számára költséges beruházás és állami támogatás, kormányzati segítség nélkül kivitelezhetetlen. Erre tekintettel a ZBR HGCs Alprogram lehetőséget nyújtott arra, hogy a fent említett társadalmi csoportok az energiafaló régi háztartási gépeik lecserélésével hozzájáruljanak az ország klímavédelmi céljaihoz és ezzel párhuzamosan csökkentsék energiafogyasztásukat és az ebből eredő kiadásukat.

Mivel a támogatás elsődleges célja a klímavédelem, ezért a régi háztartási gépek új, energiatakarékos háztartási gépre cserélése mellett a program kiemelt hangsúlyt fektetett a lecserélt régi háztartási gépek visszagyűjtésére, mivel azok veszélyes hulladéknak minősülnek és újrahasznosításuk megoldható.

A pályázatok beadása az időskorúak, a nagycsaládosok, a fogyatékkal élő személyek és a regisztrált munkanélküliek érdekvédelmével foglalkozó alapítványokon, egyesületeken

¹ CECED Magyarország Háztartásigép-gyártó és forgalmazó Érdekvédelmi és képviselő Egyesülés, a *Conseil Européen de la Construction d'appareils Domestiques* tagja

keresztül történt, a végső támogatottak azonban a pályázatba bevont magánszemélyek, illetve háztartások.

Az alprogram keretösszege 1 Mrd Ft volt. A ZBR HGCs Alprogram háztartásonként, illetve szervezeteknél székhelyenként 1 darab régi mosógép és/vagy 1 darab régi hűtőgép lecserélését támogatta. Az „A” energia-hatékonysági osztályú háztartási gépek cseréjéhez maximum bruttó 60 000 Ft, míg az „A+”, „A++” energiahatékonysági osztályú új hűtőgépek cseréjéhez maximum bruttó 70 000 Ft támogatást nyújtott a tárca. A támogatás 90 %-át az alprogram előfinanszírozta, majd a sikeres pályázati lezárás esetén a támogatás maradék 10%-a került kifizetésre.

A pályázatok feldolgozását a VM végezte. Az Alprogramot a volt KvVM összesen 195 nyertes pályázattal 2010. április 23-án lezárta.

8. táblázat HGCs Alprogram pályázatainak statisztikája I.

Pályázó szervezetek	Beérkezett			Nyertes			
	Darab	Ház-tartá-sok száma	Pályázott összeg	Darab	Ház-tartá-sok száma	Támogatási összeg	Kifizetések
Fogyatékkal élők	81	4 297	346 173 851	40	2 063	167 102 847	150 392 559
Időskorúak	112	8 409	648 312 760	66	4 896	387 843 682	349 059 309
Nagycsaládosok	102	5 575	531 917 298	71	4 110	389 055 440	344 425 888
Munkanélküliek	27	942	84 064 674	18	617	55 972 814	50 375 531
Minden pályázó szervezet	322	19 223	1 610 468 583	195	11 686	999 974 783	894 253 287

9. táblázat ZBR HGCs Alprogram pályázatainak statisztikája II.

ZBR Háztartási Gépcseré Alprogram pályázatainak statisztikája 2.								
Pályázó szervezetek	Hűtőgépek		Mosógépek		Összes háztartási gép			
	Ház-tartá-sok	Lecse-réltek	Ház-tartá-sok	Lecse-réltek	Ház-tartások	Lecse-réltek	Pályázott ös-szeg	Megítélt támogatás
Fogyatékkal élők	1 348	1 348	1 290	1 290	2 063	2 638	167 102 847	167 102 847
Időskorúak	3 106	3 106	2 639	2 639	4 896	5 745	361 388 587	387 843 682
Nagycsaládosok	3 034	3 034	3 025	3 025	4 110	6 059	385 553 036	389 055 440
Munkanélküliek	427	427	402	402	617	829	52 542 814	55 972 814
Minden pályázó szervezet	7 915	7 915	7 356	7 356	11 686	15 271	966 587 284	999 974 783

A pályázatok beadása során összegyűjtött adatokból készült statisztika azt mutatta, hogy 9 242 db lecserélni kívánt hűtőből 91 db volt az, melyet 2002-ben és utána gyártottak. A lecserélni kívánt hűtők átlagéletkora 23 év volt.

8 511 db lecserélni kívánt mosógépnél 241 db volt az, melyet 2002-ben, illetve utána gyártottak. A lecserélni kívánt mosógépek átlagéletkora 20 év volt. A 2002 előtt gyártott háztartási gépeknél a fogyasztásokat a pályázók egy-két kivételtől eltekintve nem tudták megadni, illetve a megadott fogyasztások több esetben feltehetően nem a valós adatokat tükrözték, melynek oka - a CECED Magyarország állásfoglalása szerint -, hogy a régebbi gyártású háztartási gépek külső felületén a gyártási év feltüntetése nem volt fellelhető.

Amennyiben a pályázó által megadott adatok hitelesnek voltak tekinthetőek, a CECED tanulmánya alapján a pályázatkezelés során az alábbi táblázatban szereplő adatok voltak az irányadóak.

10. táblázat CECED által megadott adatok I.

Év	Hűtőgép		Mosógép	
	Energiafogyasztás (kWh)	CO2 kibocsátás (kg/a)	Energiafogyasztás (kWh)	CO2 kibocsátás (kg/a)
1997 és korábbi	880	678,48	261	201,231
1998/2000	410	316,11	209	161,139
2001/2005	300	231,3	137	105,627
2006	250	192,75	120	92,52
2007	220	169,62	104	80,184
2008/2009	220	169,62	104	80,184
2010	96	74,016	104	80,184

Azon esetekben, ahol teljes mértékben hiányoztak a pályázó által meg nem adott fogyasztási adatok szintén a CECED tanulmánya, illetve szakértői javaslatai alapján a fentebb említett átlagéletkorhoz a következő fogyasztási adatok kerültek meghatározásra:

11. táblázat CECED által megadott adatok II.

Év	Hűtőgép		Mosógép	
	Energiafogyasztás (kWh)	CO2 kibocsátás (kg/a)	Energiafogyasztás (kWh)	CO2 kibocsátás (kg/a)
23 éves	726	559,746	261	201,231

A CECED-del, illetve további energatikai szakértők bevonásával az Energetikai Hivatal 2009. évi adatai alapján a Magyarországon termelt, egységnyi kWh létrehozásához köthető CO2 kibocsátás a 0,771-es arányszámmal lett meghatározva (0,771 kgCO₂/KWh).

0,771 kgCO₂/KWh faktorial számolva a hűtők és mosógépek cseréjével elért összes előzetesen becsült megtakarítás 3 157 017 kgCO₂/év, ebből 3 150 201 kgCO₂/év megtakarítás a 2002 előtt gyártott gépek lecseréléséből, 6 816 kgCO₂/év megtakarítás a 2002-ben, illetve azután gyártott gépek lecseréléséből származik.

12. táblázat ZBR HGCs CO2 megtakarítási adatai a nyertes pályázatokra vonatkozóan

Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram végrehajtásával a megtakarítás összesen		
KWh/év	tCO ₂ /év	GJ/év
4 094 705	3 157	14741

A fennmaradó 10% támogatási összeg kifizetésére az elszámolások benyújtását és azok ellenőrzését követően kerül sor. 2010. december 31-ig 39 db elszámolás érkezett be, melyek feldolgozására és a támogatások kifizetésére 2011. évben kerül sor.

A 2010. évi ZBR audit vizsgálat során megállapításra került, hogy az Alprogram tekintetében a megvizsgált eljárások a vonatkozó szabályozásoknak megfelelően zajlottak le. A

pályázattási és döntési folyamat megfelelően dokumentált, a formai és tartalmi elbírálás rendszere átlátható módon került kialakításra, vezetésre.

Az utógondozás 2011. évi jogszabályi változások következményeként az EK Nkft. feladatkörébe került át. A program megvalósulását a pályázatkezelő további 3 évig ellenőrzi.

6.4. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram (ZBR Izzó)

- A pályázat kiírója: KvVM
- A pályázat megnyitása: 2010. április 7.
- A pályázatok beadási határideje: 2010.október.30.

A hatékonyabb, kevesebb villamos energiát fogyasztó eszközök elterjesztésével jelentős mennyiségű villamos energia takarítható meg a háztartásokban. Egy energiatakarékos izzó például mintegy 80%-kal kevesebbet fogyaszt, mint egy azonos fényerejű hagyományos izzó.

A hosszú élettartamú, energiatakarékos izzók fogyasztói ára lényegesen magasabb a hagyományos izzók árához viszonyítva, ezért a szociálisan legsérülékenyebb társadalmi csoportok, így különösen az időskorúak, a nagycsaládosok és a fogyatékkal élők számára költséges beruházás, és állami támogatás, kormányzati segítség nélkül kivitelezhetetlen. Erre tekintettel a ZBR Izzó Alprogram lehetőséget nyújtott arra, hogy a fent említett társadalmi csoportok az energiapazarló hagyományos izzók lecserélésével hozzájáruljanak az ország klímavédelmi céljaihoz és ezzel párhuzamosan csökkentsék energiafogyasztásukat és az ebből eredő kiadásait.

Mivel a támogatás elsődleges célja a klímavédelem, ezért a régi izzók új, energiatakarékos izzóra cserélése mellett a program kiemelt hangsúlyt fektetett a lecserélt régi izzók visszagyűjtésére.

A pályázatok beadása az időskorúak gondozását, segítségét és érdekvédelmét, a nagycsaládosok, a fogyatékkal élő személyek és a regisztrált munkanélküliek érdekvédelmével foglalkozó alapítványokon, egyesületeken keresztül történt, a végső támogatottak azonban a pályázatba bevont magánszemélyek illetve háztartások.

Az alprogram keretösszege 450 millió Ft volt. A támogatás vissza nem térítendő támogatás, melynek 90%-a a szerződéskötést követő 30 munkanapon belül, a fennmaradó 10%-a pedig a szerződött támogatás elszámolásának elfogadását követően kerül átutalásra a támogatást elnyert szervezetek számlájára. Célcsoporttól függetlenül egy szervezet összesen maximum bruttó 10 000 000 Ft támogatásban részesülhet. A program teljes ideje alatt egy háztartás illetve intézmény csak egy támogatásra jogosult szervezet listájában szerepelhet és részesülhet támogatásban.

A pályázatok feldolgozását a VM végezte. A ZBR Izzó Alprogramot a KvVM jogutódja, a VM összesen 259 db nyertes pályázattal lezárta.

13. táblázat ZBR Izzó CO2 megtakarítás adatai a nyertes pályázatokra vonatkozóan

Energiatakarékos Izzócsere Alprogram végrehajtásával a megtakarítás összesen		
KWh/év	tCO2/év	GJ/év
16 040 993	12 367	57 747

A pályázat lehetőséget biztosított 90%-os előleg kifizetésére, mely jelen program esetében a Támogatási Szerződés megkötését követően 122 db pályázó részére megtörtént. 135 db Támogatási Szerződés megkötésére és az előlegek kifizetésére 2011. évben kerül sor. A Támogatási Szerződéssel rendelkező pályázók részére a fennmaradó 10% támogatási összeg kifizetésére az elszámolások benyújtását és azok ellenőrzését követően kerül sor.

2010. december 31-ig 39 db elszámolás érkezett be, melyek feldolgozására és a támogatások kifizetésére 2011. évben kerül sor.

14. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája I.

Pályázó szervezetek	Beérkezett				Nyertes				
	Lecserélt izzók száma	Ház-tartások száma	Pályázott összeg	CO2 megtakarítás	Lecserélt izzók száma	Ház-tartások száma	Pályázott összeg	Kifizetések	CO2 megtakarítás
Fogyatékkal élők	154 387	8 321	198 858 152	5 090 492	118 533	6 422	150 602 812	59 241 496	3 819 730
Időskorúak	256 998	16 912	331 707 403	9 682 660	126 246	9 206	162 171 675	110 523 540	4 834 773
Nagycsaládosok	115 752	5 729	147 024 832	3 991 235	104 322	5 005	132 049 778	61 041 559	3 528 327
Összesen	527 137	30 962	677 590 387	18 764 387	349 101	20 633	444 824 265	230 806 595	12 182 830

15. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.a

Pályázó szervezetek	Régi izzók							CO2 kibocsátás
	Ház-tartások	25 W	40 W	60 W	75 W	100 W	Összesen	
Fogyatékkal élők	6 422	23 494	24 350	41 560	13 899	15 230	118 533	5 104 632
Időskorúak	9 206	5 727	28 692	51 343	11 819	28 665	126 246	6 263 816
Nagycsaládosok	5 005	4 536	32 145	47 177	7 158	13 306	104 322	4 701 381
Összesen	20 633	33 757	85 187	140 080	32 876	57 201	349 101	16 069 829

16. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.b

Pályázó szervezetek	Új izzók								
	Háztartások	7 W	8 W	9 W	10 W	11 W	12 W	13 W	14 W
Fogyatékkal élők	6 422	4 113	7 932	8 515	676	22 569	8 637	3 278	427
Időskorúak	9 206	3 517	8 044	6 204	802	15 054	9 296	5 322	1 289
Nagycsaládosok	5 005	5 062	6 238	6 024	774	9 867	10 317	4 075	2 118
Összesen	20 633	12 692	22 214	20 743	2 252	47 490	28 250	12 675	3 834

17. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.c

Pályázó szervezetek	Új izzók								
	15 W	16 W	17 W	18W	19 W	20 W	Összesen	CO2 kibocsátás	CO2 megtakarítás
Fogyatékkal élők	27 819	356	221	2 512	148	30 763	117 966	1 284 902	3 819 730
Időskorúak	35 525	750	1 340	5 654	1 552	31 914	126 263	1 429 043	4 834 773
Nagycsaládosok	24 385	1 215	145	3 087	1 448	29 418	104 173	1 173 054	3 528 327
Összesen	87 729	2 321	1 706	11 253	3 148	92 095	348 402	3 886 999	12 182 830

A 2010. évi ZBR audit során megállapításra került, hogy az Alprogram adminisztratív környezete jelen állapotában nem megfelelő. A dokumentáltság és a nyilvántartások hiánya nehezítették az auditálást.

Fentiek ellenére a pályázati dokumentációkban nem található hiányosság, a benyújtott dokumentumok köre a vizsgált mintában megfelelő volt. A kifizetések határidőben megtörténtek.

Az utógondozás az EK NKft. feladatkörébe kerül át. A program megvalósulását a pályázatkezelő további 3 évig ellenőrzi.

7. Kitekintés 2011-re

A 2010. december 3-án módosított 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet és a december végén megjelent 362/2010 (XII.30.) Kormányrendelet alapján a Zöld Beruházási Rendszer minden aspektusáért a Nemzeti Fejlesztési Miniszter felelős 2011. január 01. óta. A ZBR szempontjából releváns, energiamegtakarítással és klímavédelmi feladatokkal foglalkozó szervezetek és szervezeti egységek egy intézményben történt összpontosítása megfelelő alapot ad a rendszer optimalizálásához, átláthatóbb és hatékonyabb működtetéséhez.

2011. január 1-jét követően, miután az épületenergetikai pályázatok átkerültek a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium felelősségi körébe, az NFM Klíma- és Energiaügyi Államtitkársága áttekintette az épületenergetikai pályázatok aktuális helyzetét, a beérkezett pályázatok elbírálásának és kifizetéseknek rendjét.

A jelenlegi vezetés fontosnak tartja a 2010. évre vonatkozó ZBR Audit Jelentés által feltárt hiányosságok orvoslását és az eddigi jó gyakorlatok megtartását, fejlesztését.

A 2011. évre tekintettel cél, hogy minden 2009-2010. évi ZBR alprogram döntési folyamata lezáruljon, a támogatások a nyertes pályázók részére kifizetésre kerüljenek.

Mióta a panel pályázatok az NFM felügyelete alá kerültek, 2011. január 1. és 2011. március 22. között több mint 3,6 Mrd Ft került kiutalásra 213 nyertes panel pályázó részére, akik beruházásukat már sikeresen befejezték, záró beszámolójukat benyújtották. Ez további 6400 család havi energiafogyasztásának csökkentését tette lehetővé.

A ZBR Panel alprogram I. üteme keretében jóváhagyott 950 pályázatból 2011. március 22-ig 623 pályázat esetében került aláírásra a támogatási szerződés, ami mintegy 32.000 lakás felújítását jelenti. A fenti szerződések közül 386 darabot már a kormányváltást követően kötötték meg. Ebben a konstrukcióban 327 pályázat vár még aláírásra – ez további 12.500 lakás energetikai felújítását biztosítja majd.

A ZBR Panel alprogram II. üteme esetében 228 pályázat támogatásáról döntött 2011. április 13-án a miniszter.

ZBR EH Alprogram tekintetében megtörténtek az alprogram első kifizetései; 2011. március 22-ig 92 millió Ft értékű támogatás került kiutalásra 102 nyertes pályázó részére. A pályázatok feldolgozása még zajlik, az elbírálás, döntésre terjesztés folytatódik.

ZBR-HGCS Alprogram pályázatai 2011. évben átadásra kerültek az NFM részére, valamint a pályázatok kezelésével az EK Nkft. került megbízásra.

Az átadás- átvételt követően, miután a pályázatok teljes körűen átvezetésre kerülnek a pályázatkezelő rendszerbe, a pályázati adatok átláthatóbbak, könnyebben kezelhetővé válnak.

ZBR-HGCs Alprogramra közel 170 db megvalósult beruházás elszámolása érkezett be melyek feldolgozása és a támogatás kifizetése folyamatban van.

ZBR-Izzó Alprogram pályázatai 2011. évben átadásra kerültek az NFM részére, valamint a pályázatok kezelésével úgyszintén az EK Nkft. került megbízásra. Az átadás- átvételt követően, miután a pályázatok teljes körűen átvezetésre kerülnek a pályázatkezelő rendszerbe, a pályázati adatok átláthatóbbak, könnyebben kezelhetővé válnak.

ZBR-Izzó Alprogramra közel 100 db megvalósult beruházás elszámolása érkezett be melyek feldolgozása és a támogatás kifizetése folyamatban van. Valamint az év első felében megkötésre kerülnek az aláírásra váró Támogatási Szerződések.

Mind a négy eddigi ZBR alprogram esetében cél, hogy megfelelő módon folytatódjon a teljesítések monitorozása.

Az eddigi alprogramok tapasztalata alapján ugyanakkor lefektetjük egy új, megbízható, korszerű pályázati rendszer alapjait, amelyben még ambiciózusabb klímavédelmi célokat megvalósító alprogramok valósulhatnak meg az eddigi kvótabevételek maradvány összegéből és az esetleges új kvótabevételekből.

8. Ábra- és táblázatjegyzék

1. ábra EK Nkft. Hazai Pályázatok Osztálya.....	12
2. ábra ÉMI Nkft. Lakás-Innovációs Divíziója.....	14
3. ábra Befogadott pályázatok beruházási típus szerinti bontása.....	21
1. táblázat ZBR Alprogramok általános áttekintése.....	5
2. táblázat Források megoszlása.....	16
3. táblázat ZBR Panel 1. ütem összefoglaló adatai.....	18
4. táblázat ZBR Panel 2. ütem adatai.....	20
5. táblázat Befogadott pályázatok beruházási típus szerinti bontása.....	21
6. táblázat 2010. évi feldolgozott pályázatok, összesen 1966 db.....	24
7. táblázat 2010. december 31-ig beérkezett elszámolások.....	25
8. táblázat ZBR HGCs Alprogram pályázatainak statisztikája I.....	27
9. táblázat ZBR HGCs Alprogram pályázatainak statisztikája II.....	28
10. táblázat CECED által megadott adatok I.....	29
11. táblázat CECED által megadott adatok II.....	29
12. táblázat ZBR HGCs CO2 megtakarítási adatai a nyertes pályázatokra vonatkozóan.....	29
13. táblázat ZBR Izzó CO2 megtakarítási adatai a nyertes pályázatokra vonatkozóan.....	31
14. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája I.....	32
15. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.A.....	32
16. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.B.....	33
17. táblázat ZBR Izzó Alprogram pályázatainak statisztikája II.C.....	33